

การพัฒนาทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้สำหรับครูศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

The Development of Learning Management Skills and Techniques for Teachers
of Mosque-based Islamic Educational Center in Three Southern Border Provinces

มุหำมัดสุหัยมี เฮงยามา

Muhammadsuhaimi Haengyama

133 ถนนเทศบาล 3 ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000

133 Thetsaban 3 Road, Tambol Sateng, Amphoe Mueang, Yala Province, 95000. Thailand

Corresponding Author, E-mail: baeming@gmail.com

(Received: February 22, 2018; Revised: September 11, 2018; Accepted: September 14, 2018)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมอบรม 2) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมอบรมของครูระหว่างก่อนกับหลังเรียนจากการใช้กิจกรรมการอบรม 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูต่อกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ คือ ครูศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิดในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเลือกแบบเจาะจง จำนวน 60 คน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1.ครูมีทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้หลังการอบรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.05$) 2.ความรู้ ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้หลังการอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3.ระดับความพึงพอใจของครูผู้เข้าอบรมต่อกิจกรรมการพัฒนาทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อพิจารณาตามรายการข้อความเรียงจากพอใจมากที่สุดไปน้อยสุด คือ การนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน วิทยากรมีประสบการณ์ในเรื่องราวที่ถ่ายทอด และประโยชน์ที่ได้จากการอบรมปฏิบัติการ และลำดับชั้นการถ่ายทอดความรู้/เนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 4.23, 4.22 และ 4.18 ตามลำดับ

คำสำคัญ : การพัฒนา ทักษะการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด

Abstract

The proposes of this research were 1) to develop the learning management skills and techniques using training activity 2) to compare the knowledge and understanding of learners on learning skills and techniques between before and after using training activity and 3) to study the learners' satisfaction toward learning management skill and technique activities. The samples were 60 teachers of Mosque-based Islamic Educational Centers in Three Southern Border Provinces which obtain by purposive sampling. The results of research showed: 1) The learning management skills and techniques of learners after instruction in overall at a good level ($\bar{X} = 4.05$) 2) The knowledge and understanding of learners after instruction in learning management skills and techniques activity was higher than before instruction at the significance of 0.01 3) The learners' satisfaction toward learning management skills and techniques

activity was the high level ($\bar{X} = 4.06$) when considering the list of questions sorted from most to least satisfied found applying knowledge in learning practice, Trainers experienced in conveying the knowledge, the benefits of trainings and the hierarchy of knowledge and content with average respectively were 4.23, 4.22 and 4.18.

Keywords: Development, Learning management skills, Learning management techniques, Islamic education center of mosque

บทนำ

การเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกคน เนื่องด้วยการเรียนรู้ทำให้มนุษย์ได้รับประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ทั้งภายนอกและภายในระบบโรงเรียนห้องเรียน การเรียนรู้จึงเป็นกิจกรรมและกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมช่วงเวลายาวนานตลอดชีวิตของบุคคลทุกเพศทุกวัย (Thumthong, 2013 : 5) การจัดการเรียนรู้ที่ดีมีประสิทธิภาพต้องขึ้นอยู่กับครูผู้สอนที่จะต้องสอนบนพื้นฐานของแนวคิดตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติคือสอนด้วยการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือให้ความสำคัญแก่นักเรียนให้มากขึ้นด้วยการให้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ครูต้องเตรียมการสอน และต้องรู้จักนักเรียนเป็นอย่างดีด้วยการวิเคราะห์ผู้เรียน ดังนั้นครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการวิเคราะห์ผู้เรียน เพราะจะช่วยทำให้ครูสามารถเลือกและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน (Wiangwalai, 2013 : 2)

Ministry of education (2016 : 11) ได้กำหนดการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิดระดับอิสลามศึกษาตอนต้น (อิตติดาอียะฮฺ) พุทธศักราช 2559 ไว้ว่า ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ และบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนด

ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด หรือที่รู้จักกันในชื่อตาดิกา เป็นแหล่งเรียนรู้อิสลามและเป็นสถาบันการศึกษาสำหรับเยาวชนมุสลิมที่เก่าแก่ที่สุดสถาบันหนึ่ง ที่ถือกำเนิดในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พร้อมๆ กับการมีอยู่ของมัสยิดในชุมชนนั้น ๆ โดยมีชาวบ้านในพื้นที่ร่วมกันรับผิดชอบ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้บุตรหลานในชุมชน มีเป้าหมายเพื่อปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็กหรือเยาวชนมุสลิม ให้เป็นคนที่มีคุณธรรม สามารถประพฤติ ปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลาม จึงเป็นเสมือนการศึกษาภาคบังคับที่ผู้ปกครองทุกคนให้ความสำคัญ ซึ่งผลจากการเรียนการสอน ทำให้เด็กมีความรู้และทักษะ สามารถนำความรู้ที่ได้รับการอบรมสั่งสอนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง และสมบูรณ์ตามวิถีมุสลิม (Maoti, 2015 : 2)

การจัดการเรียนรู้ตามหลักศาสนาอิสลามของชุมชน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนศรัทธาต่ออัลลอฮ์ นำหลักคำสอนมาเป็นวิถีแห่งการดำเนินชีวิต ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม การทำกิจกรรมทางศาสนาบูรณาการเป็นบทเรียนเพื่อถ่ายทอดแก่เด็กและเยาวชนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของชุมชน และแนวทางในการพัฒนาและสนับสนุนศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดิกา) ที่สำคัญคือการพัฒนาบุคลากรครูทั้งในด้านความรู้ความสามารถทางด้านศาสนาและความชำนาญในวิชาชีพครู การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน (Chaivicarn, 2010 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) และการพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาเป็นการนำวิธีการสอนแบบใหม่เข้าสู่ระบบการสอนของครูตาดิกาเพื่อให้ครูสอนตาดิกามีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและมีทักษะในการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถนำเทคนิคการสอนแบบต่างๆ ไปใช้ในการสอนให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนมากยิ่งขึ้น มีการออกแบบสื่อการสอนที่หลากหลายสำหรับใช้สอนนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถบริหารจัดการในชั้นเรียน แก้ปัญหาการเรียนการสอนควบคู่ไปกับวิชาศาสนาได้ (Che-muda, 2016 : 3)

อิสลามให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้และวิธีการสอนที่หลากหลาย หะดีษท่านนบีหมัมมัด (ศ.ล.) ได้กล่าวและอธิบายเทคนิคต่าง ๆ ที่ท่านใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น การสอนโดยใช้เทคนิคการย่ำ เทคนิคการตั้งคำถาม และการสอนโดยใช้การบรรยาย เป็นต้น (Bin Abdullah Alduwais, 2010 : 1-3) ซึ่งเป็นหลักฐานอย่างชัดเจนแล้วว่าอิสลามเองได้ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนหรือเทคนิคการสอนอย่างยิ่ง เนื่องจากเทคนิคการสอนนั้นเป็นทักษะสำคัญที่จะไปช่วยเติมเต็มกระบวนการสอน ขั้นตอนการสอน และวิธีการสอนให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูศูนย์การศึกษาประจำมัสยิดที่ผ่านมา (Tadika Nurulhuda, 2015) พบว่าครูสอนศาสนาส่วนใหญ่ยังมีปัญหาในด้านการจัดการเรียนรู้ ไม่ได้จบการศึกษาด้านการสอน ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่น่าสนใจและไม่มีหลากหลาย เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ Che-muda (2016 : 107) เรื่องการวิจัยเชิงประเมินโครงการเสริมศักยภาพครูสอนศาสนาในโรงเรียนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้รูปแบบการประเมินของเคิร์กแพทริก ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวพยายามสะท้อนถึงสภาพปัญหาของครูหรือวิทยากรอิสลามศึกษาที่สอนตามศาสดาส่วนใหญ่ นั้น ยังขาดทักษะ เทคนิควิธีการ และประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ ครูจะใช้เทคนิคหรือรูปแบบการสอนแบบเดิมๆ ไม่หลากหลาย และยิ่งไปกว่านั้น ครูไม่พยายามที่จะพัฒนารูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ๆ เพื่อดึงดูดผู้เรียนให้สนใจหรือชอบที่จะเรียน

แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing) ถือเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้นั้นประสบความสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนกำหนดไว้ เพราะการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้รับความรู้มาเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยมีกระบวนการที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รู้จักคิดค้น สร้าง ลงมือปฏิบัติจริง และนำความรู้ไปใช้ได้เกิดประโยชน์สูงสุด (Wiangwalai, 2013 : 5) และแนวทางการพัฒนาผู้เรียนที่ควรจะเป็นเริ่มต้นจากครูที่สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Panya et al., 2013 : 98) และเช่นเดียวกับ Sophakayang et al., (2013 : 50) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบร่วมมือโดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ ผลการศึกษาพบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบร่วมมือ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบร่วมมือ แล้วนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบร่วมมือ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ดังนั้น จากการศึกษาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ครูศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด เพื่อให้ครูผู้เรียนมีทักษะ เทคนิค กิจกรรม และสื่อต่างๆ ที่หลากหลาย ในการจัดการเรียนรู้ และได้ลงมือปฏิบัติจริง ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ครูศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิดในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ของครูศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ศาสดา)
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ของครูศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ศาสดา) ก่อนและหลังการอบรม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ศาสดา) ต่อกิจกรรมการพัฒนาทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การเลือกจากครู ที่สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ขนาดเล็ก และมีประสบการณ์การสอนระหว่าง 10 ปี- 15 ปี จังหวัดละ 20 คน รวมทั้งหมด 60 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินทักษะ และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ครูศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะ และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ครูศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. แบบประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการพัฒนาทักษะ และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ของครูศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. แบบประเมินตนเองเกี่ยวกับทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

- 1.1 ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือจากตำราเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะ และเทคนิคการจัดการเรียนรู้
- 1.3 สร้างแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ และขอบเขตของการวิจัย มีลักษณะเป็น มาตราส่วน 5 ระดับ
- 1.4 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนอิสลามศึกษา ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา
- 1.5 ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
- 1.6 นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับครูศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิดที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมการใช้ภาษา ปรับปรุงตามคำแนะนำ

2. แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้มีการดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือโดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 2.1 ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือจากตำราเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
- 2.2 ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะ และเทคนิคการจัดการเรียนรู้
- 2.3 สร้างแบบทดสอบ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ และขอบเขตของการวิจัย
- 2.4 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา (IOC) ปรากฏว่าแบบทดสอบมีค่า IOC ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.68-1.00 ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำผลมาวิเคราะห์คุณภาพรายข้อ โดยการหาค่าความยากง่าย (p) = 0.66 และค่าอำนาจจำแนก (r) = 0.54
- 2.5 นำข้อสอบที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบกับครูศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด จำนวน 30 คน นำไปทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพด้านความยากง่ายและอำนาจจำแนก ปรากฏว่าข้อสอบมีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.60-0.73 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.40-0.73

2.6 จากนั้นไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) แบบ KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = 0.93 มาปรับปรุงเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อกิจกรรมการพัฒนาทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจและจุดมุ่งหมายในการวิจัย

3.2 ร่างคำถาม และนำแบบสอบถามที่สร้างให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of Congruency) ได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.89 และปรับปรุงตามคำแนะนำ เก็บไว้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบวิจัยแบบ One Group Pre-test Post-test Design ดังตารางดังนี้

ตารางที่ 1 แบบวิจัยเชิงการทดลอง

กลุ่ม	การทดสอบก่อน (Pretest)	ทดลอง	การทดลองหลัง (Posttest)
E	Q ₁	X	Q ₂

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t-test) ซึ่งผู้วิจัยนำแบบประเมินเกี่ยวกับทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจ ที่ได้จากครูผู้เข้าอบรม มาวิเคราะห์ระดับ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยในการวิเคราะห์จะใช้ค่าเฉลี่ยเทียบกับเกณฑ์การประเมินดังนี้ (Sisaad, 2011 : 103)

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ	4.51 – 5.00	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ	3.51 – 4.50	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ในระดับชานานมาก
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ	2.51 – 3.50	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ	1.51 – 2.50	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ	1.01 – 1.50	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยเลือกใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. สถิติการทดสอบ ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) โดยการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ของครูก่อนเรียนและหลังเรียน แบบ dependent t-test

ผล

1. การพัฒนาทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ของครูหลังการอบรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 4.05) โดยครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการวางแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.09) และมีเทคนิคการจัดการเรียนรู้ด้านเทคนิคการวางแผนการจัดการเรียนรู้ และด้านเทคนิคการวัดและการประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.06) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการพัฒนาทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ของครู

ประเด็น	หลังอบรม	
	$\bar{X}$	SD
1. ทักษะการวางแผนการจัดการเรียนรู้	4.09	0.20
2. ทักษะการจัดการเรียนรู้	4.06	0.08
3. ทักษะการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	4.06	0.13
4. ทักษะในการวัดและประเมินผล	4.04	0.11
รวม	4.06	0.13
5. เทคนิคการวางแผนการจัดการเรียนรู้	4.06	0.09
6. เทคนิคการจัดการเรียนรู้ตามแผน	4.00	0.07
7. เทคนิคการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	4.05	0.13
8. เทคนิคในการวัดและประเมินผล	4.06	0.12
รวม	4.04	0.10
ภาพรวม	4.05	0.04

2. ความรู้ ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้หลังการอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจก่อน-หลังอบรม

	$\bar{X}$	SD	T	p-value	D
ก่อนอบรม	9.13	1.83	34.65	.000	6.49
หลังอบรม	16.40	1.12			

df = 59

3. ระดับความพึงพอใจของครูผู้เข้าอบรมต่อกิจกรรมการพัฒนาทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, SD=.30) เมื่อพิจารณารายข้ออันดับแรก คือ การนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.23$, SD=.46) วิทยากรมีประสบการณ์ในเรื่องราวที่ถ่ายทอด และประโยชน์ที่ได้จากการอบรมปฏิบัติการ ($\bar{X} = 4.22$, SD=.55) และลำดับขั้นการถ่ายทอดความรู้และเนื้อหา ($\bar{X} = 4.18$, SD=.56)

อภิปรายผล

1. ครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ตามแผน ด้านทักษะการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านทักษะการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ หลังการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับดี และมีเทคนิคการจัดการเรียนรู้ด้านเทคนิคการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านเทคนิคการจัดการเรียนรู้ตามแผน ด้านเทคนิคการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านเทคนิคการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ หลังการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับดีเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้ที่นำมาสอนเน้นการจัดกิจกรรมหรือการปฏิบัติเป็นหลัก อีกทั้งครูผู้เข้ารับการอบรมมีความตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองเพื่อไปใช้ในการปฏิบัติงานหรือการสอนจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ของครูพัฒนาเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Kaeowanna et al. (2015 : 939) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา และผลการวิจัยการพัฒนาผ่านการฝึกอบรมพบว่า

กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ได้ดี ครูใช้กิจกรรม วิธีการหรือสื่อเทคโนโลยีกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากรู้ อยากเรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจ เช่นเดียวกันกับ Jangsiri (2014 : 36) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา ฟ้าธัญญาประจักษ์มัสยิด พ.ศ. 2548 ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด และผลการวิจัยพบว่าผู้สอนควรมีการเตรียมการจัดการเรียนรู้ ที่สามารถดึงดูดความสนใจ ของผู้เรียนและจัดการเรียนรู้ตาม และควรพัฒนาตนเอง ด้านการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ พยายามหาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ๆ เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนสนใจ และอยากเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2. ความรู้ ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง และเรียนรู้ทักษะและเทคนิคและเทคนิคจัดการเรียนรู้เพื่อไปประยุกต์ใช้ในการสอน จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ความรู้ความเข้าใจของครูหลังการอบรมสูงขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ Kaeowanna et al. (2015 : 947) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา ผลการวิจัยการพัฒนาครูพบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ ความเข้าใจก่อนและหลังจากการอบรมปฏิบัติการ เช่นเดียวกันกับ Boureung et al. (2009 : 167) ที่กล่าวว่า การอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นรูปแบบหนึ่งของการฝึกอบรมที่ช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมนั้น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการฝึกอบรมนี้ได้เน้นถึงการเสริมสร้างให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำสิ่งที่เรียนรู้ มาฝึกปฏิบัติในงานของเขาหรืออาจกล่าวได้ว่าการประชุมเชิงปฏิบัติการนั้น เป็นการฝึกอบรมในลักษณะเข้มข้น (Intensive Training Corse) โดยจะเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะ (Skill) ในด้านวิชาการและด้านปฏิบัติอย่างแท้จริง

3. ระดับความพึงพอใจของครูผู้เข้าอบรมต่อกิจกรรมการพัฒนาทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุดนี้เพราะการพัฒนาทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยกิจกรรมการอบรมช่วยให้ผู้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ผู้เข้าอบรมมีโอกาสประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ จึงเป็นสาเหตุให้รู้สึกพอใจต่อกิจกรรมพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ Singsan (2011 : 31) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนสุพรรณบุรีปัญญานุกูล เรื่องการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสอน ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.52

สรุป

จากผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้หลังจากการใช้กิจกรรมการอบรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณาทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูแล้ว ทักษะการวางแผนการจัดการเรียนรู้ของครู อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.09$) 2) ความรู้ ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้หลังการอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) ระดับความพึงพอใจของครูผู้เข้าอบรมต่อกิจกรรมการพัฒนาทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อพิจารณาตามรายการข้อคำถามแล้ว การนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน วิทยากรมีประสบการณ์ในเรื่องราวที่ถ่ายทอด มีความพึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 4.23 ดังนั้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการอบรมนั้น ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และยังช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมนั้น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะจะเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะ (Skill) ในด้านวิชาการและด้านปฏิบัติอย่างแท้จริง

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้สำหรับครูศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้สำเร็จลงได้สำเร็จลงได้สนับสนุนการวิจัยจากโครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษาและพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- Bin Abdullah Alduwais, M. (2010). *Teaching Techniques of Prophet* [Online]. Retrieved October 20, 2010, from: <https://islamhouse.com/th/>.
- Boureung, R., Sornsena, S., Theeasana, S. & Boonthongthoeng, P. (2009). Teacher Development on Organizing Project-Based Learning Activities in Jindasintawanon School, Kalasin Educational Service Area Office 2. *Rajabhat Maha Sarakham University Journal; RMU.J.*, 3(1), 161-172. (in Thai)
- Chaivicarn, S. (2010). *Muslim Way of Life and Education Management in the Community: A Case Study of Islamic Education Center of Najmuddeen Mosque (TADIKA) Tambon Saikao, Amphoe Kok pho, Changwat Pattani*. Master's Thesis. Prince of Songkla University. (in Thai)
- Che-muda, N. (2016). *An Evaluation Research of the Teachers Empowerment Project for Tadika Schools in Three Southern Border Provinces Using Kirkpatrick Evaluation Model*. Master's Thesis in Educational Research and Evaluation, Prince of Songkla University. (in Thai)
- Jangsiri, W. (2014). *Guidelines for Instructors Development in Learning Management in Islamic Education Curriculum 2548 B.E. of Mosque-based Islamic Educational Center under Narathiwat Provincial Education Office*. Nakhonpathom: Institute of teacher development and Educational Personnel. 54-56. (in Thai)
- Kaeowanna, P., Markmee, K. & Muenjaem, S. (2015). *The Development of Teacher in Learning Management by Constructionism Theory*. Master's Thesis. Chiangmai Rajabhat University. (in Thai)
- Maoti, M. (2015). *The Development of Learning and Teaching of TADIKA Demonstration Academy of Islamic and Arabic Studies Network, Princess of Naradhiwas University*. Naradhiwas: College of Islam and Arab Studies: Princess of Naradhiwas University. (in Thai)
- Ministry of education. (2016). *Ministry of education announcement on Using Mosque-based Islamic Educational Center Curriculum 2015 B.E.*, 1-53. (in Thai)
- Panya, A., Wattanatorn, A., Kaewurai, W. & Pajanban, P. (2013). The Development of Instructional Model on Small-Sized School. *Journal of Education, Naresuan University*, 15(4), 96-104. (in Thai)
- Sisaad, B. (2011). *Introduction of Research*. (9th ed.). Bangkok: Suwiriyasart. (in Thai)
- Sophakayang, R., Thammarat, P. & Phailai, T. (2013). Development of Learner Centered Learning Activities of The Teachers Cooperative Learning at Ban Khok Kam Lian School under Mukdahan Primary Educational Area Office. *Graduate Studies Journal, Sakonnakhon University*, 10(49), 43-52. (in Thai)
- Singsan, C. (2011). *The Development of School based Teacher Training Model at Suphanburipanyanukul School on the Internet for Instruction*. Master Thesis of Education Degree in Educational Technology. Srinakharinwirot University. (in Thai)

Tadika Nurulhuda. (2015). *Report of Student Achievements of Mosque-based Islamic Educational Center Nurulhuda Ban Bo-chedluk*. Yala: Tadika Nurulhuda

Thumthong, B. (2013). *Theories and Development of Learning Model*. (1thed.). Bangkok: S.priting Thai Factory Printing. (in Thai)

Wiangwalai, S. (2013). *Learning Management*. (1th ed.). Bangkok: Odian Store. (in Thai)